

Kadernota 2017

Verbinden, besturen, vernieuwen: Waalre als innovatieve netwerkgemeente

Versie: 20 mei 2016 (voor Raad, 5 juli 2016)

Inhoudsopgave:

Hoofdstuk 1. Algemeen	3
Inleiding	3
Waalre als innovatieve netwerkgemeente (Verbinden, besturen, vernieuwen)	3
Financiële positie	3
Verzoek aan de Raad	4
Onzekerheid m.b.t. het Sociale Domein (Jeugdwet en WMO 2015 taken)	5
Voorgeschiedenis meerjarige begroting	5
Leeswijzer	6
Hoofdstuk 2. Financieel perspectief	7
Hoofdstuk 3. Onvermijdelijke posten (scenario I)	10
Hoofdstuk 4 Sterk gewenste posten (scenario II)	13
Hoofdstuk 5. Ambitie Waalre (scenario III)	16
Hoofdstuk 6. Technische uitgangspunten (onvermijdelijk) ..	17
Hoofdstuk 7. Het vervolgproces begroting 2017	20

Hoofdstuk 1. Algemeen

Inleiding

Deze kadernota 2017 geeft een doorkijk naar de komende jaren en is de basis voor het opstellen van de programmabegroting 2017. In de kadernota worden de kaders vastgesteld en de belangrijkste ambities voor 2017 benoemd. De basis van deze kadernota zijn o.a. de door uw raad vastgestelde meerjarenbegroting 2016-2019, inmiddels nieuw vastgesteld beleid, de 3^e bestuursrapportage (Turap) 2016 en lopende ontwikkelingen m.b.t. de 4^e Turap 2016.

Een deel van onze ambities voor 2017 heeft financiële consequenties. Die hebben we samengevat in dit document. Zodra uw Raad zich hierover heeft uitgesproken, worden deze verwerkt in de begroting 2017. De begroting 2017 wordt begin november 2016 door uw Raad behandeld.

Waalre als innovatieve netwerkgemeente (Verbinden, besturen, vernieuwen)

Uw Raad heeft op 5 april 2016 Het rapport 'De Kracht van Waalre' vastgesteld. Dit kompas voor de toekomst laat zien dat de gemeente Waalre met overtuiging, zelfbewust en op innovatieve wijze bouwt aan nieuwe vormen van samenwerken in het openbaar domein. De koers is het samen met inwoners ontwikkelen van een dynamische samenwerkingsrelatie. Ruimte voor ontplooiing van inwoners waar mogelijk en ondersteunend en initiërend waar dat nodig is.

In 2017 ligt de focus hierbij op de realisatie van het nieuwe multifunctionele gemeentehuis. Dit stimulerende perspectief biedt de unieke mogelijkheid om optimaal randvoorwaarden te creëren voor een vernieuwende dienstverlening, meerdere varianten van ontmoeten, informeren, verbinden en samenwerken.

Naast creatief samenwerken en verbinden binnen de lokale gemeenschap zien we die rol ook in de regio. We delen onze innovatieve ervaringen op het terrein van bestuur, dienstverlening, burger- en overheidsparticipatie graag met onze burens. Daarbij zijn we een loyale en betrokken speler in de regionale verbanden. De gemeente Waalre levert daaraan een bijdrage naar vermogen. De verbeelding van onze 'bijdrage' als onderdeel van de Brainport regio is: 'Waalre "De living Room" van de regio in aanvulling op het "Living Lab"'.

Financiële positie

Het huidige financiële beeld (meest recente financiële stand) laat een negatief beeld zien voor de komende jaren. Dit meerjarenoverzicht is een afgeleide van het resultaat **3^e Turap 2016**. Daarnaast is de informatie die bekend is m.b.t. de 4^e Turap 2016 alvast meegenomen om een zo recent mogelijk financieel beeld te geven.

Het huidige financiële meerjarenoverzicht 2017 - 2020 treft u hieronder aan:

Meerjarenbeeld Kadernota 2017					
Bedragen * € 1.000	2017	2018	2019	2020	
Saldo primaire begroting 2016	6	13	89	120	V
Septemercirculaire '15	61	150	143	339	V
Mutaties t/m 3e Turap 2016	-248	-278	-278	-272	N
Informatie bekend vanuit 4e Turap 2016	-22				
Gevolgen 4e / 5e Turap	Pm	Pm	Pm	Pm	
Meircirculaire 2016, nog te ontvangen	Pm	Pm	Pm	Pm	
Septemercirculaire '16 voor begroting '17	Pm	Pm	Pm	Pm	
Startpositie Kadernota 2017	-203	-115	-46	187	V

De gevolgen van de Meircirculaire 2016 zijn nog niet bekend en dus ook nog niet verwerkt in deze Kadernota 2017. Deze Meircirculaire heeft normaliter een substantieel effect op de financiële ruimte voor de komende jaren. Afhankelijk van wanneer de Meircirculaire 2016 wordt gepubliceerd, wordt uw Raad via een raadsinformatiebrief geïnformeerd. Daarnaast kan ook de definitieve verwerking van de 4^e Turap (7 en 21 juni Raad) nog effect hebben op het saldo Kadernota.

Het saldo **jaarstukken 2015** is nog niet definitief. Eventuele aanpassingen kunnen o.a. nog komen door de landelijke ontwikkelingen Sociaal domein en de lopende controle van de accountant. Het jaar 2015 lijkt afgesloten te worden met een voordelig resultaat uit reguliere bedrijfsvoering (exclusief verliesvoorziening grondexploitatie). Dit resultaat is grotendeels te verklaren door een negatief saldo op het Sociale Domein verrekend met een positief saldo op alle andere taken. Daarnaast moet er een verliesvoorziening gevormd worden ten laste van de exploitatie voor het gecalculerde verlies van complex "Centrumplan Waalre".

Verzoek aan de Raad

Wij willen u een financieel sluitende Programmabegroting 2017 e.v. aanbieden. Een financieel "jaarlijks sluitende begroting"¹ is en blijft het uitgangspunt. Het huidige financiële beeld biedt onvoldoende ruimte om de ambitie handen en voeten te geven in de meerjaren begroting 2017 voor Waalre. Bij het aanbieden van de programmabegroting 2017 moet nog rekening gehouden worden met de diverse onzekerheden, zoals de Meircirculaire 2016 en de ontwikkelingen m.b.t. het Sociaal Domein (zie hieronder). De onzekerheid m.b.t. de Meircirculaire kan zowel positief als negatief uitvallen. Noodzakelijk is dan ook om de ambitie realistisch te plaatsen in het huidige financiële beeld.

Toch verzoeken wij de Raad zich uit te spreken over de gepresenteerde scenario's en de ruimtescheppers. Wij zullen uw richtinggevende kaders zo goed mogelijk vertalen in de begroting die wij in het najaar aan u willen presenteren.

Hieronder zijn de drie scenario's, '**onvermijdelijke'**-, **sterk gewenste** posten en **aanvullende ambitie** uitgewerkt, waarin rekening wordt gehouden met de mate van ambitie. De Raad moet keuzes maken. Prioritering en scherp afwegen van

¹ De provincie Noord-Brabant gaat er overigens van uit dat het meerjarenperspectief in structureel opzicht een sluitend beeld vertoont.

keuzes is hierbij vereist. Hierbij ook zeker rekening houden met de financiële gevolgen van deze keuzes de komende jaren.

Onzekerheid m.b.t. het Sociaal Domein (Jeugdwet en WMO 2015 taken)

In 2015 zijn de Jeugdwet en Wmo 2015 ingevoerd. Zoals gemeld had Waalre in 2015 een financieel tekort op deze taken. Voor 2016 en de jaren daarna zijn de landelijke inkomsten Sociaal Domein vanuit het Gemeentefonds negatief bijgesteld voor Waalre. Deze inkomsten daling is in de begroting zowel als inkomsten als in de kosten verwerkt in het meerjaren saldo. Afsproken is namelijk dat de integratie uitkering Sociaal Domein één op één wordt doorgelegd naar de begrotingsposten (kosten, uitgaven). Hiermee is deze korting "op papier" gerealiseerd, in de meerjarenbegroting 2016 – 2020. Echter in de praktijk ontvangt Waalre in 2016 ruim € 422.000 minder om te besteden ten behoeve van de Jeugdwet en WMO 2015 dan in 2015. Daarnaast is het bedrag vanaf 2017 en de jaren daarna nog lager dan in 2016. Het terugdringen van de uitgaven Jeugdwet en Wmo 2015 is dan ook noodzakelijk. In de tabel hieronder is inzichtelijk gemaakt met welke bedragen Waalre is gekort ten opzichte van het voorgaande jaar. In de begroting wordt er vanuit gegaan dat deze taakstelling wordt gehaald.

	Mutatie t.o.v. voorgaand jaar				
	2016	2017	2018	2019	2020
Wmo/jeugd/ re-inte (SD)	€ -422.418	€ -127.257	€ -72.907	€ -9.911	€ 9.949
Algemene Uitkering	€ 314.000	€ -279.000	€ -18.000	€ 43.000	€ 38.000
Totaal	€ -108.418	€ -406.257	€ -90.907	€ 33.089	€ 47.949
Wsw (Ergon)	€ -98.335	€ -102.144	€ -94.839	€ -69.909	€ -70.311
Totaal incl. Wsw	€ -206.753	€ -508.401	€ -185.746	€ -36.820	€ -22.362
Mutatie cumulatief	€ -108.418	€ -514.675	€ -605.582	€ -572.493	€ -524.544
(exclusief Wsw)					

Om incidentele tekorten op het Sociaal Domein taken op te vangen heeft Waalre een reserve Sociaal Domein gecreëerd ad. € 1.000.000.

Voorgeschiedenis meerjarige begroting

Vanaf 2008 is Waalre aan het bezuinigen op de begroting. Waalre wordt al jaren flink gekort op het Gemeentefonds. De structurele kortingen zijn opgevangen door flink te bezuinigen op dossiers maatschappelijke voorzieningen, Onderwijs, Cultuur en sport, Wmo en volksgezondheid, Publieke dienstverlening, Openbare ruimte en de bedrijfsvoering van de gemeente Waalre.

Verscheidende bezuinigingstrajecten zijn de laatste jaren doorlopen om aangekondigde bezuinigingen op te vangen.

Bezuiniging op bedrijfsvoering (2010-2015): Een structurele bezuiniging ad. € 970.000 op de bedrijfsvoering is doorgevoerd. De raad is hier uitgebreid over geïnformeerd.

Kerngroep bezuinigen (2013-2014): Een structurele bezuiniging ad. € 650.000 is doorgevoerd in de begroting vanaf 2014. 45 Voorstellen tot bezuiniging, waaronder leerlingvervoer, activiteitskosten Jeugd en jongerenwerk, Logopodie en woonvoorzieningen, zijn vanaf 2014 doorgevoerd in de begroting. Een ongebruikelijke werkwijze is gehanteerd. Een raads werkgroep is met een breed gedragen voorstel gekomen. De raads werkgroep heeft de toenmalige begroting volledig geanalyseerd en is met passende maatregelen gekomen om de drastische bezuinigingstaakstelling op te kunnen vangen.

De gezamenlijke behandeling dossiers maatschappelijke voorzieningen (2012-2013): Het college is de opdracht gegeven om per afzonderlijk dossier voor uitvoering een uitwerkingsvoorstel voor te leggen aan de raad. Een integraal besluit over de grote structurele lasten van Waalre zoals de gemeenschapshuizen, de sportfaciliteiten, brede scholen en bibliotheekvoorziening, met als bezuinigingstaakstelling een bedrag ad. € 423.000.

Deze bezuinigingen zijn voorafgegaan door 'Waalre In Balans' (2009). Bij het opstellen van de begroting wordt jaarlijks scherp gekeken naar de kosten en inkomsten (kaasschaaf methode).

Na doorvoering van deze bezuinigen is de afgelopen jaren door de raad geconstateerd dat enkele ongewenste maatschappelijke effecten hebben voorgedaan. Hierop heeft de raad op verschillende momenten besloten tot het gedeeltelijk terugdraaien van de genomen maatregelen. Dit terugdraaien heeft uiteraard een beslag gelegd op de financiële middelen.

Alle onderdelen buiten en binnen de organisatie zijn door raad, college en ambtelijke organisatie beoordeeld op mogelijkheden tot bezuinigingen. Door deze opeenvolging van bezuinigingen is de rek uit de begroting 2017 – 2020.

Leeswijzer

In deze kadernota 2017 maken we een onderscheid tussen beleidsmatige - en technische (onvermijdelijke) uitgangspunten.

Beleidsmatige uitgangspunten zijn algemene kaders (inhoudelijk, politieke) die van belang zijn voor de begroting 2017. Richtinggevend is beschreven wat we qua beleid willen bereiken.

Technische uitgangspunten zijn specifieke onderdelen van de begroting 2017, bijvoorbeeld loonkosten, gemeentefonds en rekenrente waar we rekening mee moeten houden. In hoofdstuk 2 gaan wij in op het financieel perspectief voor de komende jaren. In hoofdstuk 3 t/m 6 de uitwerking van de "ruimtescheppers" en "ruimtevragers". In hoofdstuk 7 leest u het vervolgproces voor de programmabegroting 2017.

Scenario's:

In deze Kadernota 2017 wordt gesproken over "**ruimtevragers**" en "**ruimtescheppers**". Ruimtescheppers creëren de financiële ruimte binnen de

begroting. Ruimtevragers vragen de begroting om ruimte om nieuwe ambities uit te kunnen voeren.

De ruimtevragers zijn onderverdeeld in 'onvermijdelijke' posten, "sterk gewenste" posten en "aanvullende ambitie". Onvermijdelijke posten waar we vooralsnog niet om heen kunnen richting programmabegroting 2017. Sterk gewenste posten met een hoge prioriteit indien enige financiële ruimte ontstaat binnen de begroting. Daarnaast hebben zowel de Raad als het college voldoende ambities voor de komende jaren. Verschillende ambities waar we, gezien het toekomstbeeld, graag naar toe willen werken.

Waalre is financieel gezond en het is belangrijk dat dit zo blijft. Een financieel sluitende meerjarenbegroting is en blijft uitgangspunt. Het **financieel beleidskader** is hierop dan ook nadrukkelijk afgestemd. Het ingezette strakke beleidskader, de post onvoorzien uitsluitend aanwenden voor zaken die voldoen aan de drie O's (Onvoorzienbaar, Onvermijdbaar en Onuitstelbaar) en strikte toepassing van de door de Raad vastgestelde begrotingscriteria, verandert hierdoor niet maar blijft ook voor 2017 onverkort van kracht.

Hoofdstuk 2. Financieel perspectief

Vanuit bovenstaande financiële startpositie willen wij uw Raad, zover mogelijk, de ruimte geven om invulling te geven aan de eisen en wensen (de ambitie) die zijn geformuleerd.

Een pallet aan "ruimtescheppers" is opgesteld waarover uw Raad nog moet beslissen.

Ruimtescheppers die noodzakelijk zijn om:

- in ieder geval een zgn. sluitende begroting te kunnen presenteren;
- Daarnaast de gewenste financiële ruimte in de meerjarige begroting creëren om de ambitie van de Raad invulling te kunnen geven.

Ruimtescheppers Kadernota 2017									
Bedragen x € 1.000 (N= nadeel, V= voordeel)		2017	2018	2019	2020				
S1.	Klooster, inkomsten uit verhuur	77	v	77	v	77	v	77	v
S2.	Vrijval Dagelijks onderhoud het Klooster	30	v	30	v	30	v	30	v
S3.	Subsidie stichting Klooster	72	v	72	v	72	v	72	v
S4.	Vrijval huurkosten (bij oplevering huisvesting)			100	v	100	v	100	v
S5.	Nul op de meter (energie, nieuw e pand)			15	v	25	v	30	v
S6.	Invoering toeristenbelasting			35	v	45	v	45	v
S7.	OZB tarief ophogen, optie	0	v	0	v	0	v	0	v
	Ontwikkeling GF (Meicirculaire '16/ septembercirc.16)	PM	v	PM	v	PM	v	PM	v
B	Doorrekening dekking	179	v	329	v	349	v	354	v

Deze ruimtescheppers zijn doorontwikkelingen van lopende trajecten. Trajecten, zoals het nieuwe gemeentehuis, het Klooster etc., waar in de begroting alvast een voorschot op wordt genomen. Daarnaast nieuwe ruimtescheppers die voorgesteld

worden richting begroting 2017 zoals invoering toeristenbelasting. Dit voorschot en de genoemde inkomstenposten zijn nodig om toekomstige gewenste en vereiste ontwikkelingen voor Waalre niet te stagneren.

Hieronder treft u aan de verdere uitwerking van de ruimtescheppers.

Het Klooster

Verhuur Het Klooster (S 1)

Het Klooster wordt nu verhuurd aan Stichting Maatschappelijk beheer Waalre, Kinderstad en aan het Waalres Erfgoed voor € 139.000. De extra huur inkomsten vanaf het moment dat Lumens het gebouw gaat huren is € 76.768

Ruimteschepper S1:

Voorgesteld wordt om in de begroting 2017 een *structurele verhoging van de inkomsten* op te nemen ad. € 77.000 vanaf 2017.

Vrijval onderhoud Het Klooster (S2)

In de begroting 2016 is een bedrag van € 30.000 aan klein onderhoud opgenomen. Dit onderhoud wordt overgedragen aan de huurder Lumens.

Ruimteschepper S2:

Voorgesteld wordt om in de begroting 2017 een *structurele verlaging van het budget kosten* op te nemen ad. € 30.000 vanaf 2017.

Subsidie stichting Klooster (S3)

De subsidie aan Maatschappelijk Beheer Waalre voor de activiteiten in het Klooster bedraagt vanaf 2016 € 72.492. Deze post vervalt vanaf 2017.

Ruimteschepper S3:

Voorgesteld wordt om in de begroting 2017 een *structurele verlaging van het budget kosten* op te nemen ad. € 72.000 vanaf 2017.

Vrijval huurkosten gemeentehuis (S 4)

Bij in gebruik name nieuwe pand vervalt de huidige huur van de panden 32 en 8. Deze huur verrekend met de kapitaallasten levert een structureel voordeel op ad. € 100.000 (bij ingebruikname nieuwe gemeentehuis).

Ruimteschepper S4:

Voorgesteld wordt om in de begroting 2017 een *structurele verlaging van het budget* op te nemen ad. € 100.000 vanaf 2018.

Voordeel "nul op de meter" nieuwe gemeentehuis (S5)

Door de Raad is het voornemen om "nul op de meter" te zetten m.b.t. de energielast in het nieuwe gemeentehuis. Bij een volledige nul op de meter

betekend dit op termijn een voordeel t.o.v. de huidige begroting. Het inregelen van de installaties kost 1,5 tot 2 jaar, we verwachten een besparing van € 15.000 in 2018, € 25.000 in 2019 en € 30.000 structureel vanaf 2020.

Ruimteschepper S5:

Voorgesteld wordt om in de begroting 2017 een verlaging van 15.000 in 2018, 25.000 in 2019 en *structurele verlaging van het budget* op te nemen ad. € 30.000 vanaf 2020.

Invoering toeristenbelasting (S6)

Er is een quickscan uitgevoerd naar de mogelijke opbrengsten van toeristenbelasting ervan uitgaande dat Bastion begin 2018 het hotel op Diepenvoorde oplevert en in gebruik neemt. Bij de invoering van de toeristenbelasting zullen eenmalige kosten (onderzoek, opstellen verordening) worden gemaakt, maximaal 10.000 euro. Daarna zullen de kosten voor (innen, uitsturen aangiften, verwerking administratie, controle, bezwaarprocedures afhandelen) naar schatting dus maximaal 5.000 euro bedragen.

Uitgegaan is van een tarief toeristenbelasting a 1,50 euro per persoon per nacht (ter vergelijking Eindhoven: 3,50 euro, Veldhoven: 1,40 euro, Valkenswaard: 1,10 euro, Helmond: 1,50 euro; overige gemeenten regio liggen de bedragen tussen de 1,00 -1,50 euro). De potentiële opbrengst ligt dan op 50.000 euro. Als daar de administratieve kosten van worden afgetrokken dan kan vanaf 2019 een opbrengst van 45.000 per jaar worden ingeraamd.

Ruimteschepper S6:

Voorgesteld wordt om in de begroting 2017 een *structurele verhoging van het budget inkomsten* op te nemen ad. € 45.000 vanaf 2019 voor 2018 inkomsten ad. € 35.000.

OZB ophoging (S7)

Het huidige ambitieniveau van de gemeente Waalre past niet meer binnen de beschikbare middelen binnen de gemeente Waalre. De grootste inkomstenpost van de gemeente het Gemeentefonds van het Rijk laat de komende jaren een flinke daling zien ten opzichte van het huidige boekjaar. Het beschikbare budget 2017 is ruim € 500.000 lager dan de uitkering in 2016. In 2018 is de uitkering bijna € 200.000 lager dan in 2017. Door deze, al bekende, verlaging vanuit het Rijk is de rek in de begroting volledig verdampt. De huidige budgetten zijn voldoende om de huidige opdracht vanuit de inwoners en Raad uit te voeren. Echter het ambitieniveau van de Raad is hoger waardoor het nodig is te zoeken naar alternatieve inkomstenbronnen. Een van de extra inkomstenbronnen is het verhogen van de OZB.

Elke % stijging betekent een ophoging van de inkomsten van Waalre met € 31.265 (woningen en niet woningen). Door de OZB in 2017 eenmalig te verhogen met 5%, boven op de huidige 2,5 %, stijgen de inkomsten met € 155.000. De gemiddelde woonlasten per huishouden stijgt hierdoor met € 19,- per jaar.

Ruimteschepper S7:

Vooralsnog wordt geen ophoging meegenomen in de doorrekening.

Mocht besloten worden de OZB in 2017 eenmalig te verhogen met 5% (inkomsten stijging met € 155.000), boven op de huidige 2,5 %, dan ziet het meerjarig beeld na verwerking van de "onvermijdelijke posten" er als volgt uit:

Meerjarenbeeld Kadernota 2017 (Ruimtescheppers -/- ruimtevragers)									
Bedragen x € 1.000 (N= nadeel, V= voordeel)		2017	2018	2019	2020				
A	Beginstand Kadernota 2017	-203	N	-115	N	-46	N	187	V
B	Doorrekening dekking (Totaal Ruimtescheppers)	179	V	329	V	349	V	354	V
	OZB tarief ophoging (5%)	155	V	155	V	155	V	155	V
	Huidige stand -/- Totaal dekking	131	N	369	V	458	V	696	V
C	Ruimtevragers Kadernota 2017 (onvermijdelijk)	-193	N	-168	N	-333	N	-333	N
	Saldo Kadernota 2017 (onvermijdelijk)	-62	N	201	V	125	N	363	V

Door deze ruimteschepper laat alleen boekjaar 2017 nog een minimaal negatief beeld zien.

Naast boven vermelde ruimtescheppers is o.a. ook nog gekeken naar de verhuur van gemeentelijk vastgoed en aanpassing interne rekenrente. Beide posten leveren op korte termijn niets op. Een verlaging van interne rekenrente, bijvoorbeeld bij afvalstoffenheffing of riool zou doorberekend moeten worden richting inwoners van Waalre.

Externe financiering speelt op dit moment nog niet. Mocht dit wel nodig zijn, dan zullen we zeker kijken naar een financieel gunstige arrangement bij de BNG.

Hoofdstuk 3. Onvermijdelijke posten (scenario I)

Hieronder treft u aan de verrekening van het huidige financiële beeld met de aangereikte ruimtescheppers en de ruimtevragers die als onvermijdelijk worden gezien voor de komende jaren. Onvermijdelijke posten in eerste instantie vanuit de vier programma's, bedrijfsvoering en vanuit de technische financiële uitgangspunten.

Meerjarenbeeld Kadernota 2017 (Ruimtescheppers -/- ruimtevragers)									
Bedragen x € 1.000 (N= nadeel, V= voordeel)		2017	2018	2019	2020				
A	Beginstand Kadernota 2017	-203	N	-115	N	-46	N	187	V
B	Doorrekening dekking (Totaal Ruimtescheppers)	179	V	329	V	349	V	354	V
	Huidige stand -/- Totaal dekking	-24	N	214	V	303	V	541	V
C	Ruimtevragers Kadernota 2017 (onvermijdelijk)	-193	N	-168	N	-333	N	-333	N
	Saldo Kadernota 2017 (onvermijdelijk)	-217	N	46	V	-30	N	208	V

Deze verrekening resulteert in een tekort voor 2017 en 2019. Daarnaast laten de jaren 2018 en 2020 een plus zien.

Hieronder de als onvermijdelijke opgenomen posten.

Ruimtevragers Kadernota 2017 (onvermijdelijk)									
Bedragen x € 1.000 (N= nadeel, V= voordeel)		2017	2018	2019	2020				
V 1	Herinrichting N69	50	V	50	V	-115	N	-115	N
V2.	Implementatie Omgevingswet	-25	N	pm		pm			
V3.	Nieuw ondersteuningsbeleid	-37	N	-37	N	-37	N	-37	N
V4.	Vluchtelingen	Pm		Pm					
V5.	Burgerinitiatief	Pm		Pm					
V6.	Informatievoorziening en automatisering	-51	N	-51	N	-51	N	-51	N
Technische uitgangspunten (onvermijdelijk)									
V20.	Loonontwikkeling 2% t.o.v. 2016	-130	N	-130	N	-130	N	-130	N
V21.	Effecten doorrekening reguliere beheersbegroting	-53	N	-53	N	-53	N	-53	N
V21.	Ontwikkeling GF constante en lopende prijzen	53	V	53	V	53	V	53	V
V22.	Vennootschapsbelasting (gevolgen)	0		0		0		0	
V23.	Onvoorziene uitgaven	0	N	0	N	0	N	0	N
C	Doorrekening uitgangspunten	-193	N	-168	N	-333	N	-333	N

Hieronder de uitwerking van de onvermijdelijk gerubriceerde ruimtevragers:

Herinrichting N69 (V 1)

Investering

Uitgangspunt is dat de huidige N69 door Aalst wordt heringericht zodra de nieuwe N69/Westparallel is opgeleverd. In een raadsinformatiebrief bent u recentelijk geïnformeerd over hoe wij dit traject verder invulling willen geven.

Voor het project is nog concrete geen investeringsraming bekend. De investeringskosten zijn sterk afhankelijk van de nog op te stellen visie en realisatiestrategie. Het project betreft een grootschalige ingreep in het openbaar gebied die voor de gemeente een aanzienlijke investering met zich meebrengt. Externe financieringsstromen worden verkend, maar zullen niet voldoende zijn. Bovendien worden subsidies vaak alleen verstrekt wanneer sprake is van cofinanciering. Geadviseerd wordt om de komende jaren voorzieningen te treffen ten behoeve van de uitvoering vanaf 2019. Gedacht moet worden aan een kapitaalslast van 100.000 euro/jaar vanaf 2019.

Planontwikkelkosten

Voor 2016, 2017 en 2018 is in de begroting jaarlijks € 50.000,- opgenomen voor de voorbereiding van de herinrichtingsopgave. Deze middelen zijn echter ontoereikend. Naast de kosten voor de inmiddels aangetrokken externe projectleider van deze complexe opgave zullen met name vanaf 2017 ook kosten moeten worden gemaakt voor het opstellen van de visie & realisatiestrategie, inclusief de daarvoor benodigde verkeerskundige studies, diverse technische onderzoeken, subsidiescans, communicatieplan, participatietrajecten e.d. Geadviseerd wordt om deze kosten (2017 € 50.000, 2018 € 50.000) als ook de al gereserveerde planvoorbereidingskosten voor 2016, 2017 en 2018 (3 * € 50.000) onderdeel te laten uitmaken van bovenvermelde investeringslast vanaf 2019 en verder, in totaal € 115.000.

Ruimtevrager V1:

Voorgesteld wordt om in de begroting voor 2017 een *structureel* bedrag op te nemen ad. € 115.000 (investeringslast € 100.000 en planontwikkelingskosten € 15.000) vanaf 2019 voor kapitaalslasten.

De planontwikkelingskosten (budgetten voor 2016, 2017 en 2018) kunnen hierdoor vrij vallen.

Implementatie Omgevingswet (V2)

In 2018 treedt de nieuwe Omgevingswet in werking. Deze wet integreert zo'n 26 wetten op het gebied van de fysieke leefomgeving (bouwen, milieu, waterbeheer, ruimtelijke ordening, monumentenzorg en natuur).

De omgevingsvisie is één van de nieuwe instrumenten die de Omgevingswet introduceert; een integrale visie inhoudt voor de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving op de lange termijn. De omgevingsvisie komt in de plaats van de huidige Structuurvisie (op basis van Wet ruimtelijke ordening). In hoeverre de Omgevingswet de gemeente kan verplichten om al voor 2018 een integrale omgevingsvisie vast te stellen is nog onduidelijk. Wij gaan er vooralsnog vanuit dat het wenselijk cq. noodzakelijk is om al in 2017 een Omgevingsvisie (te laten) opstellen.

De Omgevingswet vraagt ook verandering van met name de geografische informatievoorziening. Om snel-, efficiënt- en klantvriendelijk te kunnen (blijven) optreden, moet aan de ene kant de inhoud van de geografische informatie worden uitgebreid en aan de andere kant de hoeveelheid kaarten worden teruggebracht door bestaande kaarten te integreren. Daarnaast zal voor integratie van regelgeving (overheidsinstanties) de techniek van "webservices" moeten worden ingezet. Uitgaande van invoering van de Omgevingswet begin 2018 zou halverwege 2017 hiermee moeten worden gestart.

De implementatiekosten Omgevingswet (omgevingsvisie en uitbesteding tekenwerk) worden vooralsnog geraamd op 25.000 euro in 2017.

Ruimtevrager V2:

Voorgesteld wordt om in de begroting voor 2017 een *incidenteel* bedrag op te nemen ad. € 25.000 voor 2017.

Nieuw ondersteuningsbeleid (V3)

De subsidie aan Maatschappelijk Beheer Waalre voor de activiteiten in het Klooster stopt per 2017 omdat Lumens Het Klooster overneemt. Het is belangrijk dat activiteiten ook in Waalre-dorp kunnen blijven bestaan en hiervoor € 37.000 op te nemen in het nieuwe ondersteuningsbeleid.

Ruimtevrager V3:

Voorgesteld wordt om in de begroting 2017 een *structurele ophoging van het budget* op te nemen ad. € 37.000 vanaf 2017.

Vluchtelingen (V4)

De gemeente Waalre zal haar bijdrage moeten leveren aan de regionale taakstelling met betrekking tot vluchtelingen en statushouders. Dit zal gevolgen hebben voor de begroting 2017 -2020. Extra kosten en inzet zijn te verwachten met betrekking tot maatschappelijke opvang, investeringen infrastructuur, maar ook bijvoorbeeld integratiemaatregelen en communicatie activiteiten.

Ruimtevrager V4:

De ambitie wordt als PM post opgenomen in de begroting 2017.

Burgerinitiatief (V5)

Vanuit de visie de Kracht van Waalre worden verschillende burgerinitiatieven ontplooid. De W100 is hier een duidelijk voorbeeld van. Burgerinitiatieven moeten in de periode 2017 -2020 verder handen en voeten krijgen. Het uitgangspunt is hierbij dat dit voor de gemeentelijke organisatie budgetneutraal geïnitieerd moet worden.

Ruimtevrager V5:

De ambitie wordt financieel budgetneutraal opgenomen in de begroting 2017.

Informatie voorziening en automatisering (Zaaksysteem) (V6)

In februari 2017 loopt het contract in verband met het Midoffice systeem af. Dit betekent dat bestaande functionaliteiten zoals het KlantContactSysteem (KCS), DocumentManagementSysteem (DMS) en de applicatie Meldingen Openbare Ruimte (MOR) wegvallen. Dit zijn systemen waarmee de dienstverlening en bedrijfsvoering nu en in de toekomst ondersteund worden.

Wenselijk is dat nu een Zaaksysteem geïmplementeerd wordt. Dit Zaaksysteem ondersteunt het digitaal werken en het informeren van de inwoners over de voortgang en status van aangevraagde producten en diensten.

Voorgesteld wordt om voor de aanschaf van het zaaksysteem per jaar een bedrag op te nemen in de meerjarenbegroting.

Ruimtevrager V6:

Voorgesteld wordt om in de begroting voor 2017 een *structureel* bedrag op te nemen ad. € 51.000 vanaf 2017.

Hoofdstuk 4 Sterk gewenste posten (scenario II)

Hieronder wordt ingegaan op een gewenste aanpassing op de begroting voor de komende jaren. Deze post is verwerkt onder scenario II "sterk gewenste posten".

Naast onvermijdelijke posten is een sterk gewenste ambitie uitgewerkt in deze Kadernota 2017.

Het financiële effect hiervan treft u hieronder aan.

Meerjarenbeeld Kadernota 2017 (Ruimtescheppers -/ ruimtevragers) STERK GEWENST						
Bedragen x € 1.000 (N= nadeel, V= voordeel)		2017	2018	2019	2020	
A	Beginstand Kadernota 2016 (incl. info 4e Turap)	-203	N -115	N -46	N 187	V
B	Ruimtescheppers Kadernota 2017	179	V 329	V 349	V 354	V
D	Ruimtevragers Kadernota 2017 (onvermijdelijk)	-193	N -168	N -333	N -333	N
E	Ruimtevragers Kadernota 2017 (sterk gew enst)	-50	N -100	N -80	N -70	N
	Saldo Kadernota 2016 (na sterk gewenst)	-267	V -54	V -110	V 138	V

Hieronder de sterk gewenste posten:

Ruimtevragers Kadernota 2017 (STERK GEWENST)						
Bedragen x € 1.000 (N= nadeel, V= voordeel)		2017	2018	2019	2020	
V7.	Aanpak (winkel) centrum Den Hof	-10	N -10	N -10	N	
V8.	Dommeldal de Hogt	-20	N -20	N		
V9.	Duurzaamheid		N -50	N -50	N -50	N
V10.	Bew eegruiimte in de wijk	-20	N -20	N -20	N -20	N
D	Ruimtevragers Kadernota 2017 (Sterk gewenst)	-50	N -100	N -80	N -70	N

Na verwerking van deze sterk gewenste ambities laten de jaren 2017/ 2018 en 2019 een tekort zien.

Aanpak (winkel)centrum Den Hof (V7)

Zoals bekend wordt op meerdere fronten werk gemaakt van aanpak van (leegstand) winkelcentrum Den Hof. Het betreft hier een samenwerking tussen ondernemers/winkeliers, vastgoedeigenaren en gemeente. De opgaven wordt nu vanaf 3 sporen opgepakt:

1. marketing & activiteiten: primaire opgave voor ondernemers/winkeliers om een marketingplan op te stellen en events te organiseren. Ook gaan zij invulling geven aan een vorm van structurele samenwerking.
2. vastgoed & acquisitie: primaire opgave voor vastgoedeigenaren met de opdracht om te komen tot een vastgoedaanpak (concentratiegebied bepalen, transformatie naar andere functies, aanpak leegstaande panden en acquisitieplan voor aantrekken nieuwe bedrijven/verplaatsers). Ook zij zoeken naar een vorm van structurele samenwerking
3. Brede discussie onder regie van de stuurgroep over de toekomst van Den Hof als vitaal dorpshart. Hierbij ligt een sterke koppeling met de opgave tot herinrichting van de N69.

De gemeente is primair aan zet bij het derde spoor. Dit krijgt met name een verdere invulling bij het inmiddels gestarte proces tot herinrichting van de N69 Voor de eerst twee sporen is de gemeente enkel faciliterend waartoe een beperkt budget is benodigd (ondersteuning, onderzoekjes, inhuur expertise); geraamd op 10.000 euro/jaar voor 2017-2019.

Ruimtevrager V7:

Voorgesteld wordt om in de begroting voor 2017 een *incidenteel* bedrag op te nemen ad. € 10.000 voor 2017, € 10.000 voor 2018 en € 10.000 voor 2019.

Dommeldal de Hogt (V8)

Al enige tijd wordt gewerkt aan de integrale gebiedsopgave Dommeldal de Hogt. In dit project wordt intensief samengewerkt met zowel de provincie Brabant als de gemeenten Veldhoven en Eindhoven. Inmiddels is er vanuit het provinciaal Groen Ontwikkel Bedrijf (GOB) 4,7 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de aanleg van de ecologische hoofdstructuur (EHS) in het gebied. Vanuit het regionale project Brainport Avenue is 1.1 miljoen euro beschikbaar.

Er wordt momenteel gewerkt aan een samenwerkingsovereenkomst met Eindhoven en Veldhoven. Uitgangspunt daarbij is dat de gemeentes Waalre, Eindhoven en Veldhoven hierbij gezamenlijk de verantwoordelijkheid voor de projectorganisatiekosten op zich nemen. Het betreft 20.000 euro/jaar per jaar gedurende 3 jaren. Ambtelijke kosten worden om niet beschikbaar gesteld. Mede gezien de beschikbaar gestelde subsidies wordt deze investering meer dan waardevol geacht.

Ruimtevrager V8:

Voorgesteld wordt om in de begroting voor 2017 een *incidenteel* bedrag op te nemen ad. € 20.000 voor 2017 en € 20.000 voor 2018. Naast een budget ad. € 20.000 in 2016.

Duurzaamheid (V9)

Op basis van duurzaamheidsambitie van college en Raad is in 2014 voor 3 jaar tijdelijke formatie (½ fte, HBO-nivo) beschikbaar gesteld. Deze vervalt vanaf 2017. Daarnaast is voor de jaren 2015-2016-2017 50.000 euro beschikbaar gesteld voor "extra expertise om invulling te geven aan de duurzaamheidsambitie" (werkbudget). Deze vervalt dus vanaf 2018.

Uitgaande van de door de Raad vastgestelde duurzaamheidsagenda van Waalre alsook de bijbehorende financiering, kan aan deze ambitie in 2017 invulling worden gegeven met de beschikbare formatie en budgetten. Maar vanaf 2018 (weggefallen tijdelijke formatie en weggefallen werkbudget) kan dat geen vervolg krijgen.

De bestaande vaste formatie op het gehele beleidsveld Milieu en Duurzaamheid (1 fte !) alsook de reguliere beschikbare budgetten zijn onvoldoende om invulling te geven een na 2017 voortdurende ambitie op terrein van duurzaamheid.

Ook de versterking van de regionale samenwerking op het thema Duurzaamheid (Waalre is kartrekker) kan dan geen vervolg krijgen terwijl dit juist goed past in onze ambitie van netwerkgemeente en gewenste versterking van regionale samenwerking.

Voorgesteld wordt dan ook om vanaf 2018 structureel 50.000 euro (werkbudget/ expertise) op te nemen om invulling te kunnen blijven geven aan de duurzaamheid-ambitie.

Ruimtevrager V9:

Voorgesteld wordt om in de begroting voor 2017 een structureel bedrag op te nemen ad. € 50.000 voor de jaren vanaf 2018.

Beweegruimte in de wijk (V 10)

Het structurele onderhoudsbudget voor speel/beweegvoorzieningen bedraagt € 10.000. Dit budget is nauwelijks genoeg om de bestaande voorzieningen te onderhouden, laat staan dat er voorzieningen vervangen kunnen worden. In de programmabegroting 2016 is daarom opgenomen dat in 2016

speelruimtebeleid/beweegruimte wordt opgesteld. Het college moet hierover nog een besluit nemen in 2016.

Om de ambitie van Beste Brabantse Woongemeente kracht bij te zetten en tegelijkertijd een uitsterfbeleid van de speelvoorzieningen in Waalre te voorkomen, moet niet alleen speelruimtebeleid worden ontwikkeld maar gelijktijdig ook extra structureel budget worden opgenomen voor de daaruit vloeiende maatregelen. Voorgesteld wordt om het structurele budget voor onderhoud- en aanleg van speelvoorzieningen per 2017 te verhogen van € 10.000 naar € 30.000.

Ruimtevrager V10:

Voorgesteld wordt om in de begroting voor 2017 een *structureel* bedrag op te nemen ad. € 20.000 vanaf 2017.

Hoofdstuk 5. Ambitie Waalre (scenario III)

Hieronder wordt kort ingegaan op de voornaamste ambities voor de komende jaren. Deze ambities maken voorsnog geen onderdeel uit van de huidige begroting 2016 en vormen in financiële zin een grote ruimtevrager richting toekomst (programmabegroting 2017 -2020). Deze ruimtevrager is zo groot dat de huidige ruimte binnen de meerjarige begroting deze ambitie nu nog niet kan dragen.

Verschillende ambities waar we, gezien het toekomstbeeld, graag naar toe willen. Vanuit bovenstaande financiële startpositie willen wij uw Raad, zoveel mogelijk, de ruimte geven om invulling te geven aan de eisen en wensen die zijn geformuleerd. Onderstaande ambities willen wij, ondanks de huidige financiële ruimte toch met u delen, om met elkaar een goede inhoudelijke bestuurlijke discussie te voeren waar we als Waalre naar toe willen.

Daarnaast is er ambitie vanuit B&W en de Raad.

Meerjarenbeeld Kadernota 2017 (Ruimtescheppers -/ ruimtevragers) AMBITIE									
Bedragen x € 1.000 (N= nadeel, V= voordeel)		2017	2018	2019	2020				
A	Beginstand Kadernota 2016 (incl. infor 4e Turap)	-203	N	-115	N	-46	N	187	V
B	Ruimtescheppers Kadernota 2017	179	V	329	V	349	V	354	V
C	Ruimtevragers Kadernota 2017 (onvermijdelijk)	-193	N	-168	N	-333	N	-333	N
D	Ruimtevragers Kadernota 2017 (sterk gew enst)	-50	N	-100	N	-80	N	-70	N
E	Ruimtevragers Kadernota 2017 (Ambitie)	-20	N	-20	N	-20	N	-20	N
	Saldo Kadernota 2016 (ambitie)	-287	N	-74	N	-130	N	118	V

Hieronder de ambitie posten:

Ruimtevragers Kadernota 2017 (AMBITIE)									
Bedragen x € 1.000 (N= nadeel, V= voordeel)		2017	2018	2019	2020				
V11.	Subsidie monumenten	-20	N	-20	N	-20	N	-20	N
E	Ruimtevragers Kadernota 2017 (ambitie)	-20	N	-20	N	-20	N	-20	N

Na verwerking van deze ambitie laten de jaren 2017, 2018 en 2019 een tekort zien.

Subsidie Monumenten (V 11)

Eigenaren van monumenten kunnen conform de Subsidieverordening gemeentelijke monumenten subsidie aanvragen voor onderhoud en/of restauratie aan gemeentelijke monumenten. Echter er is bij Raadsbesluit een subsidieplafond ingesteld tot maart 2019 van € 0,00.

Wanneer we Waalre als leefbare gemeente (Lijst van Elsevier) verder willen verbeteren, is het ondersteunen van ons cultureel erfgoed een goede stimulans.

Bovendien is het bevorderen van ons cultureel erfgoed een strategische optie voor de ontwikkeling van Waalre-dorp.

Het subsidieplafond zorgt ervoor dat we feitelijk geen financiële ondersteuning kunnen verlenen. Eigenaren van monumenten ondervinden mede hierdoor vaak de lasten en niet de lusten.

Dit jaar wordt de nieuwe erfgoedverordening vastgesteld. Wij beogen meerdere eigenaren te ondersteunen met een relatief lager bedrag.

Gezien het bovenstaande wordt voorgesteld om structureel jaarlijks een post van € 20.000,00 beschikbaar te stellen voor subsidieaanvragen voor onderhoud en/of restauratie aan gemeentelijke monumenten.

Ruimtevrager V11:

Voorgesteld wordt om in de begroting 2017 een *structurele verhoging van het budget* op te nemen ad. € 20.000 vanaf 2017.

Hoofdstuk 6. Technische uitgangspunten (onvermijdelijk)

Hieronder een opsomming van de "technische uitgangspunten" Begroting 2017. Met deze technische uitgangspunten moet rekening gehouden worden richting begroting 2017. Deze technische uitgangspunten zijn **vaak onvermijdelijk** en **wettelijk bepaald**. Deze technische uitgangspunten zijn dan ook niet opgenomen als beslispunten richting Raad.

Loonontwikkeling (V20)

Voor de ramingen van de salarissen van het ambtelijke personeel vormen de salarissen en de CAO-afspraken het uitgangspunt. P&O levert de staat van personele kosten aan voor de situatie per 1 januari 2017. De huidige cao 2016-2017 loopt in april 2017 af. Voor de situatie voor de komende jaren kunnen we niet anders dan uitgaan van inschatting. In de cao 2016-2017 is al een aanvullende loonafpraak gemaakt voor 2017 van 0,4%. Deze loonafpraak ligt dus al vast. Reëel lijkt daarom om rekening te houden met een verhoging van de personeelskosten met 2%, 1,6% boven op de al vastgelegde 0,4%. Het financiële effect hiervan is zo'n €130.000. Bij het opstellen van de begroting 2017 is naar verwachting niet meer bekend dan nu. Deze ontwikkeling moet dan ook als een risico worden gezien.

Uitgangspunt:

We gaan uit van een loonindex van 2% voor 2017 (1,6 boven op de 0,4%)

Prijsontwikkeling (V21)

Een aantal uitgaven (bijvoorbeeld leveranties en diensten van derden) zijn aan prijsstijgingen onderhevig als gevolg van inflatie-invloeden.

Aan de uitgavenkant worden de Waalrese prijzen (budgetten) autonoom begroot op basis van historische (jaarrekening oud) gegevens. Waalre is al jaren terughoudend in relatie tot bovenvermelde prijsstijgingen. Jaarlijks worden de budgetten waar concrete prijsstijgingen op van toepassing zijn (op basis van bijvoorbeeld contracten e.d.) in kaart gebracht en in de begroting 2017 aangepast. De laatste jaren zijn de overige budgetten naar aanleiding van de jaarlijkse prijsverhogingen niet meer aangepast. Hiermee worden de budgetten wel steeds krappere. Voorgesteld wordt om voor 2017 wederom alleen de budgetten te verhogen waar dit echt noodzakelijk is. De kleinere, niet in de begroting 2016 verhoogde, prijsstijgingen moeten budgethouders daardoor opvangen binnen hun eigen bedragen. Pas als een budgethouder daartoe aantoonbaar niet in staat is wordt deze post gedurende 2017 gemeld in een Turap.

Uitgangspunt:

De index die beschikbaar is voor de budgethouders stellen we in principe voor 2017 op 0%;

De budgetten waar concrete prijsstijgingen op van toepassing zijn (op basis van bijvoorbeeld contracten e.d.) worden in kaart gebracht en in de begroting 2017 aangepast.

Gemeentefonds Constante en lopende prijzen (onderdeel Gemeentefonds)

Waalre begroot het Gemeentefonds normaliter tegen zgn. Constante prijzen. In deze constante prijzen wordt geen rekening gehouden met prijsindexen. Op het moment dat boekjaar 2016 het "huidige boekjaar" wordt dan vindt een prijscorrectie (naar lopende prijzen) plaats in de uitkeringsfactor GF. Deze prijscorrectie in de uitkeringsfactor zal naar verwachting zo'n € 53.000 bedragen voor 2017. Deze prijscorrectie wordt verwerkt in de Meicirculaire 2016 voor de komende jaren. In deze (concept) Kadernota wordt al wel rekening gehouden met deze omzetting van constante naar lopende prijzen in het Gemeentefonds.

Gemeentefonds

Het Gemeentefonds (Algemene Uitkering en Sociaal Domein IU) is veruit de belangrijkste inkomstenbron voor de gemeente Waalre. Het jaar 2017 wordt wederom een spannend jaar voor de gemeentefinanciën. Onbekend is wat dit fonds de komende maanden/ jaren gaat doen. De economie groeit weer. Nog niet bekend is of deze groei effect heeft op de ontwikkeling van het gemeentefonds in 2017 en latere jaren.

De laatste financiële consequenties voor 2017 worden volgens traditie meegenomen in de uitwerking van de Meicirculaire 2016. Deze Meicirculaire 2016 wordt jaarlijks rond 31 mei gepubliceerd. De uitkomst van deze Meicirculaire wordt u verstrekt voorafgaand aan de behandeling van deze Kadernota in de Raad van 21 juni 2016.

Dekkingspost:

Voorgesteld wordt om in de begroting 2017 vooralsnog geen bedrag op te nemen als ophoging Gemeentefonds.

Interne rekenrente

Het begrip rente speelt een belangrijke rol in het huishoudboekje van de gemeente Waalre en kent binnen de financiën een aantal verschijningsvormen. Er is een onderscheid tussen werkelijke rente (rente uitgezette gelden/ rente opgenomen gelden) en de interne rekenrente.

Donderdag 31 maart 2016 is de nieuwe notitie rente door de commissie BBV gepubliceerd. Bij de wijzigingen van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de invoering van de Vennootschapsbelasting (VPB) voor de lagere overheden is de toerekening van rente een belangrijk aandachtspunt. In deze nieuwe notitie rente wordt ingegaan op de verwerking van de rentelasten en – baten in de begroting en jaarstukken. De bepalingen en richtlijnen van deze notitie treden in werking met ingang van het begrotingsjaar 2017.

De effecten voor Waalre zijn op dit moment, bij het opstellen van dit document, nog niet bekend.

Tijdens de begrotingsbehandeling 2017 wordt het concrete effect aan de Raad gepresenteerd.

Uitgangspunten:

Nog niet bekend.

Vennootschapsbelasting (V22)

Vanaf 1 januari 2016 krijgen gemeenten door een wetwijziging te maken met belastingplicht voor de vennootschapsbelasting (Vpb). In 2015 is een uitgebreide inventarisatie van alle (mogelijk) belaste activiteiten gemaakt. Een gedegen inventarisatie is gedaan om te voorkomen dat we in de toekomst met onverwachte belastingaanslagen en boetes geconfronteerd worden. Het risico binnen Waalre lijkt toe te spitsen op de eventuele winsten uit grondexploitatie. De Vpb bedragen over winsten uit grondexploitatie kunnen opgevangen worden binnen de grondexploitatiegebieden of reserve grondexploitatie. Vooralsnog wordt nog geen bedrag begroot voor 2017 als latente belastingplicht.

Uitgangspunt:

Voorgesteld wordt om in de begroting voor 2017 geen bedrag op te nemen.

Onvoorziene uitgaven (V23)

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording is het verplicht om een stelpost voor onvoorziene uitgaven op te nemen. Onvoorzien wordt geraamd over het geheel van de begroting en niet per thema/programma. Onvoorzien wordt gebruikt voor incidentele en structurele uitgaven die gedurende het jaar ontstaan. In de Turap wordt u maandelijks geïnformeerd over uitputting onvoorzien. Er kan een beroep op onvoorzien worden gedaan wanneer er sprake is van Onvoorzienbare, Onvermijdbare en Onuitstelbare uitgaven. Andere gevallen worden, in principe, als nieuw beleid meegenomen in de voorbereiding van de begroting van het volgend jaar. In de begroting nemen we jaarlijks een bedrag op voor structureel onvoorzien en een bedrag voor incidenteel onvoorzien.

Voorgesteld wordt om zowel incidenteel als structureel onvoorzien op het huidige niveau te laten.

Uitgangspunt:

zowel incidenteel (€ 100.000) als structureel onvoorzien (€ 90.000) op het huidige niveau laten.

Lastendruk (OZB) / rioolheffing / afvalstoffenheffing

Volgens het huidige vastgesteld beleid zal het tarief voor de OZB met maximaal 2,5% stijgen. Het financiële effect van deze stijging bedraagt ongeveer € 78.000 (2,5%*31.265). Bij de ruimtevragers het voorstel om deze post incidenteel te verhogen.

Het tarief van de afvalstoffenheffing voor een een- of meerpersoonshuishouden blijft als gevolg van een onttrekking uit de egaliseringsreserve als de verdere invoering van het nieuwe afvalbeleid op € 180,00. De verlaging van de kosten zijn voor de komende jaren in dit tarief al meegenomen waarbij tevens rekening is gehouden met een meer evenwichtige verdeling tussen een- en meerpersoonshuishoudens (2016: 108,00/180,00 2017: 108,00/180,00).

De rioolheffing zal conform het vastgesteld verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) jaarlijks stijgen met ongeveer € 5,00 per huishouden.

De totale stijging van de lastendruk voor een meerpersoonshuishouden zal in 2017 uitkomen op gemiddeld 2%.

Hoofdstuk 7. Het vervolgproces begroting 2017

Om te komen tot de programmabegroting 2017 zijn een aantal stappen nodig. Ons college heeft op 17 mei 2016 de uitgangspunten voor de begroting 2017 vastgesteld. Op basis daarvan wordt door ons college een concept-begroting 2017 en meerjarenbegroting 2017 – 2020 opgesteld.

Op basis van dit concept besluit uw Raad in november 2015 (oktober oordeelsvorming) tot het vaststellen van de programmabegroting 2017. Daarbij stelt u op **programmaniveau** gelden beschikbaar (het autorisatierecht van de Raad).

Wettelijk moet de Raad de begroting vóór 15 november van het jaar voorafgaand aan het jaar waar de begroting betrekking op heeft vaststellen. Als deze datum overschreden wordt komt de gemeente onder preventief toezicht van de provincie te staan.

Afhankelijk van het saldo zullen in meer of mindere mate keuzes gemaakt moeten worden dan wel aanvullende middelen gezocht moeten worden. Wij nemen uw Raad in dit proces mee.